

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana
tel.: 01 2001-176, faks: 01 4257-293, e-pošta: info@zbd-s-zveza.si

Posvetovanje sekcij Zveze bibliotekarskih društev Slovenije

»Upravljanje znanja v knjižnicah«

(19. in 20. september 2016, Maribor)

**VLOGA KNJIŽNIČARJA PRI IZGRADNJI INSTITUCIONALNEGA REPOZITORIJA:
IZZIV ALI NUJA?**

**THE ROLE OF THE LIBRARIAN IN THE CONSTRUCTION OF THE REPOSITORY - A CHALLENGE
OR NECESSITY?**

Avtorica: doc. dr. Teja Koler Povh

Izveček:

O vlogi visokošolskega knjižničarja v dobi uveljavljanja digitalnih virov obstaja veliko objav. Vsem je skupno spoznanje o nujni prilagoditvi knjižničarja novim razmeram ter aktivna vključitev v uvajanje sprememb in novosti. Kot široko razgledan strokovnjak informacijskih ved je visokošolski knjižničar vpet v vsakdanje izzive razvoja v akademskem okolju, kot strokovnjak mnogih informacijskih tehnologij je sposoben aktivno sodelovati pri uvajanju odprte znanosti, kot odličen komunikator in spreten pogajalec je nenadomestljiv pri promociji novosti, tudi odprtega dostopa. Za izvrševanje vseh omenjenih nalog pa je nujno nenehno izobraževanje knjižničarja v kontekstu vseživljenjskega učenja. (Steinerova, 2008; Fleming-May & Yuro, 2009).

Ena od pričakovanih storitev visokošolskega knjižničarja na prelomu tisočletja je zagotavljanje trajnostnega arhiviranja digitalnih dokumentov v digitalnem repozitoriju. Skladno s tem smo v letu 2011 na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo UL (UL FGG) v odprtokodnem sistemu ePrints zgradili digitalni institucionalni repozitorij DRUGG. (Koler Povh et al., 2012). Začetki izgradnje segajo v leto 2005, ko smo na fakulteti s Pravilnikom o diplomskem delu uvedli obvezno oddajo visokošolskih del v elektronski obliki v knjižnico, vključno z izjavo avtorja, da dovoljuje odlaganje v fakultetni elektronski repozitorij. Hkrati smo izdelali navodila za njihovo oblikovanje in navajanje virov. Znotraj UL FGG smo v sodelovanje vključili referat za študijske zadeve, kjer smo z vzpostavitvijo povezave med sistemom visokošolskih evidenc VIS in sistemom ePrints pridobili podatke o diplomantih in osnovni bibliografski zapis vsakega visokošolskega zaključnega dela. Tega smo v knjižnici izpopolnili z uvodno stranjo – naslovnico, na kateri je tudi bibliografska navedba dela.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana
tel.: 01 2001-176, faks: 01 4257-293, e-pošta: info@zbd-s-zveza.si

Povezavo sistemov DRUGG in COBISS/OPAC vzpostavljamo ročno preko identifikacijske številke COBISS-ID. Za tehnično zahtevno računalniško podporo projekta in komunikacijo z zunanjim izvajalcem je poskrbel računalniški center UL FGG. Visokošolski knjižničarji smo kot promotorji odprtega dostopa dosegli avtorjevo dostavo ustrezne različice objav v formatu pdf, ki smo jo po predhodni preverbi določil avtorskega prava v seznamu SHERPA/RoMEO odložili v repozitorij.

Z vzpostavitvijo Nacionalne infrastrukture odprtega dostopa in institucionalnih repozitorijev (2013) za vsako od štirih slovenskih univerz je visokošolski knjižničar razbremenjen naporov vzpostavljanja repozitorija. Naša glavna skrb so kakovostni katalogizacijski zapisi v sistemu COBISS, ki predstavljajo osnovo metapodatkov za bibliografije raziskovalcev. Metapodatki za visokošolska zaključna dela so pridobljeni iz sistemov visokošolskih evidenc VIS oz. ERUDIO. S sprejemom Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020 (ARRS, septembra 2015) je visokošolski knjižničar razbremenjen tudi promoviranja odprtega dostopa in arhiviranja v repozitoriju. Nujna pa bo pomoč visokošolskega knjižničarja raziskovalcu na področju avtorskega prava in tovrstnih določil založnika.

Skladno z navedenim smo se na UL FGG odločili za prehod iz sistema DRUGG v sistem RUL, ki ga izvajamo v letu 2016. Za potrebe prehoda smo izvedli podrobno primerjavo med bazama podatkov obeh sistemov in v sodelovanju z izvajalci sistema RUL iz FERI UM odpravili večino neskladij, zaradi katerih je bila baza v RULu obsežnejša kot izvorna baza v DRUGGu. Pri tem se je znova potrdilo dejstvo, da je vloga visokošolskega knjižničarja pri izgradnji repozitorija univerze nujna in neprecenljiva.

Bibliografija:

- Exner, N. (2014). Research Information Literacy: Addressing Original Researchers' Needs. *Journal of Academic Librarianship*, 40(5), 460-466.
- Feltes, C., Gibson, D.S., Miller H., Norton C., Pollock, L. (2012). *Envisioning the Future of Scientific Research Libraries : A Discussion. Envisioning the Future of Science Libraries At Academic Research Institutions*, Apr 2012, Cold Spring Harbor, France. <pasteur-00808551> <https://hal-pasteur.archives-ouvertes.fr/pasteur-00808551>
- Fleming-May, R., & Yuro, L. (2009). From student to scholar: The academic library and social sciences PhD students' transformation. *Portal: Libraries and the Academy*, 9(2), 199–221.
- Koler-Povh, T., Mikoš, M., Turk, G. (2014). Institutional repository as an important part of scholarly communication. *Library hi tech*, 32(3), 423-434.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Turjaška ulica 1, 1000 Ljubljana
tel.: 01 2001-176, faks: 01 4257-293, e-pošta: info@zbd-s-zveza.si

- Koler Povh, T., Turk, G., Mikoš, M. (2012). Repozitorij kot pridobitev za uporabnike in izziv za knjižničarje = The institutional repository as an advantage for users and as a challenge for librarians. V: KAVČIČ-ČOLIĆ, Alenka (ur.), VODOPIVEC, Ines (ur.). Izzivi sodobnih tehnologij : konkurenčna prednost knjižničnih storitev : zbornik referatov = Challenges of modern technologies: the competitive advantage of library services : proceedings. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: = Slovenian Library Association, str. 217-234.
- Land, R. (2011). There could be trouble ahead: Using threshold concepts as a tool of analysis. *International Journal for Academic Development*, 16(2), 175–178.
- Robertson, S. (2003) Designing and delivering information services to postgraduate students: a case study, *New Review of Information and Library Research*, 9:1, 123-134. DOI: 10.1080/13614550410001687963a
- Steinerova, J. (2008). Seeking relevance in academic information use . *Information Research-An International Electronic Journal*, 13 (4), Article Number: 380.

O avtorici:

Doc. dr. Teja Koler Povh ima 30 let izkušenj z delom in vodenjem visokošolske knjižnice. Kot raziskovalka na področju informacijskih ved z objavami promovira pomen knjižničarja za kakovost dela celotne ustanove. Aktivno sodeluje v pedagoškem procesu na matični fakulteti UL FGG.